

Kaupunginhallitus
Kuopion kaupunki
kirjaamo@kuopio.fi

03.01.2025

OIKAISUVAATIMUS

1. Päätös, johon oikaisua vaaditaan

Kaupunginhallituksen päätös **09.12.2024 §365** (Alueen varaaminen Sorsasalosta kiinteistöstä 297-22-21-12 / KIC InnoEnergy S.E), jäljempänä ”*päätös*”.

Päätöksen liiteasiakirjoista käytän tässä oikaisuvaatimuksessani nimikkeitä:

- Nimikkeellä *varaussopimus* tarkoitan *päätöksen* liitteen ”**varaussopimusluonnos liitteinen (ei julkaista internetissä)**” alussa olevaa 9-sivuista osiota, otsikoltaan ”**SOPIMUS ERÄIDEN MAA-ALUEIDEN VARAAMISESTA (luonnos 20.11.2024)**”.
- Nimikkeellä *maanvuokrasopimus* tarkoitan *päätöksen* liitteen ”**varaussopimusluonnos liitteinen (ei julkaista internetissä)**” lopussa olevaa 8-sivuista osiota, otsikoltaan ”**MAANVUOKRASOPIMUS (luonnos 20.11.2024)**”.

2. Oikaisuvaatimusaika

Päätös on ollut yleisesti nähtävänä kaupungin verkkosivuilla 13.12.2024, joten kuntalaisen oikaisuvaatimusaika päättyy 7+14 päivää myöhemmin eli perjantaina **3.1.2025**.

3. Miltä osin oikaisua haetaan ja mitä muutoksia vaaditaan

Kunnan asukkaana, demokratian puolustajana, terveellisten elinympäristöjen edistäjänä sekä huonon hallintotavan ja vahingollisen liiketoiminnan vastustajana vaadin, että *päätös* palautetaan **valmisteltavaksi uudelleen** seuraavilta osin:

- Poistettakoon *varaussopimuksen* ehdosta ”**12. Sopimuksen siirtäminen**” toinen tekstikappale (joka alkaa sanoin ”**Yhtiö voi siirtää Sopimuksen**”) tai rajoitettakoon siirto-oikeutta, jäljempänä osiossa 4.1 täsmentämini periaattein.
- Vastaavasti poistettakoon *maanvuokrasopimuksen* **5 §:stä** 2.–4. momentit, jotka käsittelevät **vuokraoikeuden siirtämistä**, tai rajoitettakoon siirto-oikeutta kuten edellä (ks. osio 4.1).
- Poistettakoon *varaussopimuksesta* ehtokohdan ”**11. Salassapito**” toinen tekstikappale, joka alkaa sanoin ”**Ennen tähän Sopimukseen liittyvien tietojen luovuttamista kolmannelle**” (ks. jäljempänä osio 4.2).
- Poistettakoon *maanvuokrasopimuksen* **12 §:stä** lauseet (ks. jäljempänä osio 4.3):
 - ”Tontille jäävä puusto siirryy korvauksetta Vuokralaisen omaisuudeksi.”
 - ”Rakentamista varten tehdyn puiden poiston jälkeen Vuokralainen saa kaataa vuokra-alueelta puita ilman Vuokranantajan lupaa.”

4. Perustelut

Jäljempänä tarkastelluilta osin *päätös* on laadittu asian merkitykseen nähden **paikoin lyhytnäköisesti**, joten siihen tarvitaan edellä yksilöidysti muutamia ratkaisevia korjauksia, joilla poistetaan **sudenkuopat** ja turvataan **yhteistä etua** paitsi kuntalaisille myös koko Suomelle.

Ilman niitä korjauksia *päätös* on eräiltä riskeiltään ja vaikutuksiltaan riittämättömästi selvitetty (HL 31.1 §). Kyseisiltä osin ajattelematon tai ylioptimistinen valmistelu pettääkin kuntalaisten *oikeutetut odotukset* (HL 6 §) kunnan maaomaisuuden vastuullisesta hallinnoimisesta ja helposti vältettävien riskien torjunnasta.

Yleiseksi moitteeksi valmistelijoille totean ensin, että oli paitsi **huonoa hallintotapaa** myös **julkisuusperiaatteen vastaista** (JulKL 1 §) ja kertakaikkisen **epäilyttävää** mennä esityslistasta ja pöytäkirjastakin **kätkemään** varaussopimusluonnos liitteinen, salakähmäisin merkinnöin **”ei julkaista internetissä”**. Eikö valmisteluväki ole vielä kukaan sisäistänyt julkisuusperiaatetta?

- Noiden sopimusluonnosten kätkemiseen verkosta ei ollut **mitään hyväksyttävää syytä**. Sitä vastoin, saatuani ne luettavakseni (vasta **pyydettyäni kahdesti** eli 21.11.2024 ja 28.11.2024, koska valmistelijat vitkastelivat asiakirjapyyntöni reagoimisessa) ja havaittuani niistä selkeitä sudenkuoppia totean, että valmistelijoilla olisi ollut painava syy **nimenomaan verkossa ne julkaista**. Tällöin lehdistö ja valveutuneet kuntalaiset olisivat päässeet jo ennen asiaa käsitelleiden toimielinten kokouksia tutkimaan, onko noiden luonnostenne sisältö kohdallaan.
 - Kun **~20 hehtaaria** tonttimaata varataan yhden firman käyttöön jopa **5 vuodeksi** (2025–2026 + 3 lisävuotta), se tarkoittaa **massiivisen** laitoksen pitkälle vietävää suunnittelua, vieläpä kaupunkikeskustan **lähituntumaan**. Jo hankkeen kokoluokan ja sijainnin vuoksi olisikin sopimusluonnoksenne tullut julkaista **esityslistassa**: kaikille vallankäyttöänne vahtiville lähtötiedoiksi.
- Valitettavasti tämänkertainen asiakirjojen **pimitys** ei ollut suinkaan poikkeuksellinen tapaus, vaan **sangen toistuvaa huonoa hallintoa** eli aivan **tavanomaista salailua** Kuopion viranhaltijoilta – etenkin maankäyttöasioissa.

4.1. Estettäköön sopimusten siirtäminen ei-toivotun rahoittajatahon vaikutuspiiriin

Varaussopimuksen ehtokohta **”12. Sopimuksen siirtäminen”** kuuluu:

”Kummallakaan Osapuolella ei ole oikeutta siirtää Sopimusta kolmannelle osapuolelle ilman toisen Osapuolen kirjallista suostumusta.

Yhtiö voi siirtää Sopimuksen ilman edellä mainittua suostumusta, mikäli Sopimus siirretään osana liiketoimintakauppaa tai muuta järjestelyä, jolla Projekti siirretään toiselle taholle. Kyseisessä tapauksessa siirrosta on ilmoitettava Kaupungille.”

Moinen siirto-oikeus olisi **aivan liian salliva**, samoin kuin *maanvuokrasopimuksen* ehto **5.2 §** **”Vuokralaisella on kuitenkin oikeus Kaupunkia kuulematta siirtää vuokraoikeus toiselle”**.

Nuo oikeudet tarkoittaisivat, että InnoEnergy saisi vapaasti siirtää (esim. yritysmyynein) koko projektinsa ynnä varaus- tai vuokrasopimuksensa – 40 vuoden maanvuokraehtoineen! – **mille tahansa kolmannelle taholle**. Esimerkiksi:

- **kiinalaiselle** jättifirmalle tai Kiinan valtiollekin
- välikäsien kautta **Venäjän** tai vaikkapa **Pohjois-Korean** valtionhallinnon vaikutuspiirissä olevalle bisnestaholle
- **veroparatiisimaahan** (kätkeytin omistussuhtein) rekisteröidylle yritykselle

- Putin-myötämielisille **unkarilaisille, turkkilaisille tai serbialaisille** liikemiehille
- **ympäristövahingoista tai korruptiosta** ryvettyneelle tai rikostuomitullekin yritykselle.

Sellaiseen **yritysmyyntiin** InnoEnergy (tai perustettava tehdasyhtiö, jonka lukuun InnoEnergy em. sopimuksia tekee) saattaa joutua **pakkotilanteessa**, jos tehdashanke ajautuu rahoitusvaikeuksiin tai osoittautuu kannattamattomaksi (ks. jäljempänä osio 4.1.2).

4.1.1. InnoEnergy osarahoittajina on myös jättikorruptiosta tuomittuja firmoja

Huomattakoon aluksi, että InnoEnergy ei ole tiedottanut juuri mitään **rahoituspohjastaan**. Täysiksi **kysymysmerkeiksi** jäävätkin Sorsasaloon aikomansa tehdasyrityksen rahoittajatahot, omistus- ja äänivaltasuhteet, mahdollinen kannattavuus ja elinkaaren pituus – tai lyhyys.

Tarvitaan rutkasti rahaa sellaisen tehtaan rakentamiseen, operoimiseen ja kannattavaksi virittelemiseen. Mistä ne rahat?

- *Päätöksen* käsittelyhistoriassa (KaupRakLtk 27.11.2024 §207) väitetään **harhaanjohtavasti**, että InnoEnergyä ”**rahoittaa Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti**”. Kyseinen instituutti on todellisuudessa InnoEnergylle pelkkä **osarahoittaja**. Näkeehän heti sivun <https://www.innoenergy.com> yläkulmasta, että InnoEnergy on EU-taholta vain *Co-funded*, siis vain osarahoitettu.

Omistajaluetteloon (<https://www.innoenergy.com/about/eit-innoenergy-team/shareholder-information/shareholders>) sisältyy ~40 rahoittajaa. Niistä useimmat ovat tutkimuslaitoksia. Koska sellaisilla ei yleensä ole tehdashankkeisiin alkuunkaan riittäviä varoja, InnoEnergyyn **päärahoittajina** lie auto- ja energia-alojen **suuryrityksiä**. Omistajaluettelossa silmiin pistävät etenkin **jättimäisissä korruptioskandaaleissa** ryvettyneet **Siemens ja Volkswagen**:

- **Siemens** jäi kiinni monen maan virkamiehiin kytkeytyneestä **miljardiluokan lahjontavyyhdistä**. Joutui siksi maksamaan v. 2008 **maailmanhistorian suurimmat lahjontasakot**. Lukuisiin muihinkin korruptiotapauksiin on Siemensissä raportoitu sorrutun sekä aiemmin että sittemmin.
- Valtavasta **päästötestihuijauksestaan** (*dieseltgate 2015*) tunnettu **Volkswagen** myi ainakin **12 miljoonaa autoa** jopa **40-kertaisesti kaunistelluin** NOx-päästötiedoin. Huijauksestaan se joutui mm. maksamaan **sakkoa 16 miljardia euroa** ja autojen korjauskulut.

Muutkaan InnoEnergyyn yritysrahoittajat eivät ole mitään hyvän tekijöitä, vaan tähyämässä Kuopioon ja Sorsasaloon **rahankiillon** silmin = lähimiljöötämme hyväksikäyttämään.

Jos siis Sorsasaloon-sijoitus alkaa noille sijoittajille tuonnempaan näyttää kannattamattomalta, voimme päätellä heidän **myyvän eniten maksavalle** ja viis veisaavan tšekäläisväestön edusta tai vahingosta.

4.1.2. Tehdaskanke (sopimuksineen) saattaisi päättyä myydyksi vaarallisillekin tahoille

Vaikka InnoEnergyyn hanke näyttäisi äkkiseltään kannatettavalta – ja saattaahan se kukaties hyödyksi osoittautuakin –, ei sopimuksissa saa sortua **naiiviuteen** tai **toiveajatteluun**, vaan tulee sekä varautua talouskarikoihin että suojautua aggressiivisilta vaikuttamisaikeilta:

Maailmantilanne on muuttunut erittäin **epävakaaksi**. Sotakiikkaa lietsovat, tyranniotteiset tai häikäilemättömät valtionjohtajat samoin kuin globaalit ja paikalliset ympäristökohtelemukset ynnä pakolaisvirrat, kulkutaudit ja tekniikkamurrokset **keikuttelevat** paitsi suhdanteita myös väestöjä ja kokonaisia valtioitakin.

Paraikaa Ruotsissa kuohuttaa nopeasti suureksi kasvaneen akkufirma **Northvoltin** ajautuminen **konkurssin** portaalle.

Arvaamattomissa nykyoloissa ei voikaan taata edes hohdokkaimman firman pärjäämistä tai pysymistä kulloistenkaan omistajiensa käsissä (muistetaan esim. Nokian loistokkaan bisneksen loppu). Kun yrityksiä sitten pannaan **myyntiin**, on turha odottaa myyjiltä tai ostajiltakaan **mitään yhteiskuntavastuuta**. Ja vaikka tietty yhtiö menestyisi, saattaa ahne omistaja myydä sen **vielä ahneemmille** (esim. Fortumin sähkönsiirto → vihattu hintakiskuri Caruna).

Myös **konnavaltiot** kärkevät siirtojaan bisneksissä (eritoten huipputekniikan): **Kiinan** johto laajentelee pallonlaajuista vaikutusvaltaansa, tähyten sijoituskohteita kaikista maanosista ja ovelasti kietoen lankoihinsa etenkin talousahdingoissa rämpiviä. **Venäjän** valehteluhallinto on bulvaaneineen jo vuosikymmeniä haalinut kiinteistöjä Suomen avainpaikoilta – ja tunnetusti alkanut kylvää tuhotöitä keljuin keinoin. Kieroa tai vain hölmöä **Putin-myönteisyyttä** esiintyy huolestuttavan paljon myös **länsimaissa**: Saksassa, Italiassa, MEPeissä, Trumpin joukoissa. Lisäksi **Turkin** ja **Unkarin** häijyvaltiat ovat koetelleet suomalaistenkin malttia.

On siten kirkkainta **realismia** varautua myös skenaarioon, jossa Sorsasaloon haviteltu tehdas ehkä piankin kylmenee **keskeneräisenä** tai **kannattamattomana**. Tällöin saattaa tehtaan **pakkomyynissä** pyrkiä uudeksi omistajaksi entistä huonomaineisempia tai vaarallisiakin toimijoita: eritoten **diktatuuri-** tai **konnavaltioiden** (mm. Kiina, Venäjä, Turkki, Unkari) tai niitä myötäilevien maiden (mm. Serbia, Slovakia, Intia) johtajille salaa **uskollisia** bisnestahoja.

Sellaisen omistajanvaihdoksen **arvaamattomista seurauksista** kärsittäisiin Kuopiossa jopa **40 vuotta** (*maanvuokrasopimuksen* 2 §:ään kirjattu vuokra-aika).

4.1.3. Tarvittavat korjaukset sopimusten siirtoehtoihin

Edellä osioissa 4.1.1–4.1.2 valaisemini perustein tulee *varaussopimuksen* siirto-oikeus joko poistaa tai rajata mahdollisimman vähäriskiseksi **lisäehdoin**, joilla:

- A) suljetaan siirronsaajista pois diktatuurimaihin kytkeytyvät, **geopoliittisesti** juonittelevat, **korruptiokohuista** tunnetut, **ympäristöririkoksista** tai **-vahingoista** tuomitut taikka muusta sentapaisesta syystä **ei-toivottavat** tahot, ja lisäksi
- B) hyväksytään siirronsaajaksi vain yhtiö, jonka **omistuksesta ja äänivallasta vähintään 90 % pysyy rekisteröitynä EU-maihin**, pois lukien Putin-myötäsukaisesti johdetut maat kuten Unkari, Serbia ja Slovakia.

Vastaavasti **poistettakoon** myös *maanvuokrasopimuksen* 5 §:stä **vuokraoikeuden siirtämistä** koskevat **2.–4. momentit** tai **rajoitettakoon** siirto-oikeutta samaan tapaan kuin edellä *varaussopimuksen* osalta (A–B).

4.2. Salassapitoon ei ole perusteita, eikä yhtiötä tarvitse kuulla tietojen luovuttamisesta

Varaussopimuksen ehtokohdan ”**11. Salassapito**” toinen tekstikappale kuuluu:

”Ennen tähän Sopimukseen liittyvien tietojen luovuttamista kolmannelle, Kaupunki sitoutuu mahdollisuuksiensa rajoissa varaamaan Yhtiölle mahdollisuuden lausua luovutettavien tietojen luottamuksellisuudesta.”

Kyseinen sopimuskohta olisi ensinnäkin lainvastainen: Viranomaisten julkisuudesta säädetään **julkisuuslaissa**. Kaupungin asiakirjojen julkisuus tulee aina ratkaista sisäisesti kaupungin hallinnossa, ts. asiakirjajulkisuutta koskevaa **ratkaisuvalltaa ei tule osaksikaan luovuttaa millekään liikeritykselle**. Ehtokohtanne edustaisi kabinettikähmintää, **salasuhmurointia**.

Lisäksi Julkl 14.4 § vaatii käsittelemään asiakirjapyynnöt **viivytyksettä** ja antamaan pyydettyt tiedot **mahdollisimman pian**. Nopeus ja viiveettömyys eivät toteutuisi – julkisuusperiaatteesta puhumattakaan –, jos viranhaltijat ryhtyisivät kyselemään InnoEnergytä salassapitolausuntoja kansalaisten tekemistä asiakirjapyynnöistä.

Joka tapauksessa sisältää päätös liitteineen **vain julkisia tietoja**, joten mitään salassapito-punnintaa ei tässä asiayhteydessä tarvita. Päin vastoin: puheenalaista tehdashanketta koskevien sopimustietojen **maksimaalinen näkyvyys on selviö ja välttämättömyys**, jotta kuntalaiset ja media pääsisivät – vihdoinkin – arvioimaan kuntahallintomme lain- ja asianmukaisuutta vapaasti, sujuvasti ja kattavin tietolähtein.

4.3. Tontille jääväkin puusto pysyköön kaupungin omaisuutena

Toisin kuin *maanvuokrasopimuksen 12 §:ään* on luonnosteltu, tontille (mahdollisten hakkuiden jälkeen) pystyyn jäävää **puustoa ei tule luovuttaa vuokralaiselle**.

Vuokralaiselle älköön myöskään sallittako puiden **kaatamista** ilman kaupungilta erikseen hakien ehkä saatavaa lupaa.

Toisin sanoen, InnoEnergy – päätöksen kaunistelutermein *ekosysteemitomija* – noudattakoon puiden osalta **kunnan yleisiä luvanhakusäännöksiä**. Eihän muissakaan luontoseikoissa tulisi enää myöntää mitään erivapauksia liikeyrityksille, vaan yhtiöiltä tulisi **päin vastoin** vaatia luontomiljöömme vahvistamiseen sitä suurempia ekologisia panostuksia, mitä suurempaa bisnestä yhtiö tekee.

Ja nyt vuonna 2025 soisi Kuopionkin maankäytön hallinnossa vihdoinkin opittavan **arvostamaan** jokaista **yksittäistäkin puuta** – virkamiehillekin suotuisat elinolot viikosta ja vuosisadasta toiseen tuottaneen eliölajistomme ja elonkehän tärkeänä osana.

— — — — —

Selvyydeksi totean, että minulla lähipiireineni ei ole InnoEnergyyn suunnitelmiin epäsuoriakaan maanomistus-, asumis-, kilpailu-, liiketoiminta- tms. yksityisen edun tavoitteita tai kytköksiä.

Kunnioittavasti

